מדרש · אגדה · מדרש רבה · מפרשים · משנת דרבי אליעזר

משנת דרבי אליעזר על איכה רבה

רבי אליעזר יהודה מפינטשוב

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנת דרבי אליעזר על איכה רבה

רבי אליעזר יהודה מפינטשוב

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנת-דרבי-אליעזר-על-איכה-רבה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פתיחתא 4
פסקה ב 4
פסקה ט 4
פסקה יא 4
פסקה יב 4
פסקה יח 5
פסקה כב 5
פסקה כד 5
פרשה א 5
פסקה א 5
פסקה ג 5
פסקה יב 6
פסקה כ 6
פסקה כד 6
פסקה כח 6
פסקה ל 6
פסקה לב 6
פסקה לד 6
פסקה לה 6
פסקה נב 7

פתיחתא

פסקה ב

שלא החזיקו כו' שנאמר על עזבם. מדל"כ על שבטלו בא להורות שלא החזיקו לומדי תורה בלחם ומזון שאין עזיבה אלא פרנסה כדכתיב צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם כדאיתא בריש פ' ויצא ועיין פי' דחוק של מ"כ:

על מאסה של תורה. דק"ל גם כן לשון עזבם כו' לכ"א שמאסו את התורה כביצים עזובים ונכך אף שויתר על עבירות החמורות שעשו לתיאבון לא ויתר על מאסה ש"ת שהוא כמו להכעיס והמאיסה היינו שלא בירכו תחלה כדאיתא בנדרים דפ"א ע"ש בר"ן בשם ר"י דטעם הברכה משום דאסור ליהנות בעוה"ז בלא ברכה ופקודי ה' משמחי לב וכיון שלא ברכו בזה הראו שאין שמחה במענה פיהם ואין להם הנאה מדברי תורה ואין לך מאיסה גדולה מזו:

בב"כ וב"מ אין הידים כו'. המ"כ ויפ"ע ידחקו לפרש מה שהתינוקים יודעים דיצחק תמה ע"ז שהקול קול יעקב והידים ידי עשו דזה אי אפשר דכ"ז שהקול ק"י אין הידים ידי עשו:

פסקה ט

ראו מה מצינו כו' כל אפין שווין. אע"ג דהיה מפורסם שישראל עבדו ע"ז בעת ההיא מ"מ ידעו שהכרובים נעשו מתחלה בשעת בנין ב"ה בשעה שהוחזקו בכשרות לזה שחקו:

פסקה יא

אלו זכיתם כו'. פי' הייתם קוראים רק פסוק תביאמו גו' וכן כולם דוכי בשביל שקוראים תבא כל רעתם נמחק פ' תביאמו וכן שמעו עמים ירגזון דכ"ז כבר עבר ונתקיים באמת אלא פירושו דאילו לא חטאו לא היו רק פסוקים המדברים טוב וע"ד דאיתא בנדרים פ"ג שאלמלא לא חטאו לא נתן להם אלא חמשה חומשי תורה:

הייתם קוראים אלה מועדי כו'. המ"כ צלל במים אדירים להעלות עין תחת עין דצפע"ם ונדחק מאד ואף לפ"ד גבי לא זכיתם עין לא ראה ול"נ כי נהפך הסדר וה"ג ציון בידיה אלו זכיתם ה"ק ואשבר מוטות עולכם ועכשיו כו' נשקד עו"ל פשעי א"ז ה"ק במסלה גו' כצ"ל ואחר סי' צפ"עס שומר עלי' ההפוכות ולא האותיות:

פסקה יב

לא עייל באודניה דדקרא כצ"ל. ופי' בא"א למי שמדוקר בחרב עכ"ל כי מי שהוא בצער אינו שומע לקול משחקים ומזמרים כן כל דזמר כו' שמלמד בן כסיל אינם נכנסים באזנו

ולפי' ניחא הכפל שמפרש המשל ונמשל ולפי' המ"כ קשה כפל הלשון במדרש דדא ודא אחת היא וק"ל וכן הוא הגירסא בדפוס ווניציא שנת ש"ה ועי' לעיל רבנן ס"ל כר"י דבימי יהויקים נאמרה:

פסקה יח

ממה שהשביעני בלילי י"ט כו'. דלפי שלא קיימו שעבוד ת' שנה במצרים צריכים להשלים בשאר גליות ולכך אוכלים על מצות ומרורים להורות שעדיין לא נשלם המירור והשיעבוד עי"ז הרוני לענה בט"ב וע"ז היה מקונן איכה ישבה בלשון עבר ולא יושבת אנא לרמז דהוה כאלו כבר ישבה בעודה העיר רבתי עם שכבר נגזר הגלות להשלים כנ"ל:

פסקה כב

שכתוב בו כונס כנד כו'. פי' כדי שיצאו אחריהם המצרים ויטבעו דנתחייבו חנק על ששעבדו בישראל והיה דינם כבא על א"א שישראל עם הקב"ה כאשה עם בעלה. וכדאיתא במ"מ אופן י' עשיתם לו מסכה צר"ה דאשה לבי תרי לא חזיא:

פסקה כד

מ"כ שדים קרי ביה שתים וא"צ לזה דמשדים נמי נדרש ב' שדים נגד ב' מקדשים: בגדי בדד. פי' בגדי בדדין וכמו שמסיים במשל רק שלפי המשל מדבר על יחיד אמר בדד ובנמשל על כלל ישראל אמר בדדין ובחנם יצא חוץ למחנה המתנות כהונה:

פרשה א

פסקה א

מבזע פורפירא. עיין מ"כ שנדחק בחנם דבצע בלא חילוף ז' פירושו חילוק וחיתוך כמו בעד השלח יפלו ולא יבצעו (יואל ב׳:ח׳) לפי פירוש הרד"ק וכן הרבה ופשרה נקרא ביצוע ע"ש שיפשר ומחלק ביניהם:

פסקה ג

היתה כאלמנה כאשה שהלך בעלה למדה"י ודעתו לחזור וכו'. נראה שמרמז על ה' דברים שנחסר בבית שני שכינה ואש וכו' וז"ש בכה תבכה שני בכיות על שני חורבנות בית ראשון ובית שני שבכיה שני בכו מ"מ מחמת ה' דברים שנחסרו רק שיש להקשות והרי היה אש מן השמים בבית שני ג"כ לזה מסיים היתה למס כמאחז"ל למס מרעהו חסד כל המגדל כלב בביתו וכו' שכן בערבי קורין לכלב למס ובביהמ"ק ראשון היה האש רבוצה כארי ובביהמ"ק שני ככלב לכן מרמז היתה למס וק"ל:

רבי עקיבא ורבנן כו' אלמנה כו' שבטים כו'. הני תנאי כהני תנאי דלעיל אימת נאמרה וק"ל:

פסקה יב

עוירא בהדא פרגא. עי' פי' מ"כ ודחוק ורחוק מאד וי"ל דצ"ל פדנה ופי' באחת משתי עיניה מלשון פדנה דתורא וכפרש"י על פדן ארם:

פסקה כ

ומפני מה נאמרה כו' היא כמו והשתא אתי שפיר שמפני מה נאמרה בא"ב:

פסקה כד

בן תשחורת. פי' נער ורך בשנים כד"א הילדות והשחרות. ועי' מתנות כהונה:

פסקה כח

או"ה אינם גולים. דייק מלת יהודה ל"ל דכתיב איכה ישבה בכה תבכה סתם וכאן אמר גלתה יהודה והל"ל גלתה טתם דפשיטא דעליהם מקונן אלא בא לשלול או"ה ועי' מ"כ: **מעוני על שאכלו כו'**. דקשה וכי מעוני גלו אדרבה מרוב עושר גלו וכספם בחוצות השליכו מרוב עבודה אדרבה מרוב שלוה גלו:

פסקה ל

ונעשו כדונג. פי' שפניהם נהפך לירקון כמראה הדונג. ולפי' המ"כ איננו דבר והיפוכו:

פסקה לב

יכול על מגן כו'. דשם הויה בכל מקום הוא מדה"ר ויכול על מגן פעל רע ת"ל על רוב פשעיה שגדולים רשעם שמחמת רוב פשעם מהפכים מדה"ר למדה"ד כדאיתא במדרש וע"ד דרש פרשתי בכמה אופנים:

פסקה לד

ריב"ז ששבת מתוכה. דייק מ"ש ביד צר לשון יחיד והדר כתיב ראוה צרים לשון רבים גם מ"ש ואין עוזר לה פשיטא אלו היה לה עוזר לא נפלה ביד צר אלא קאי אריב"ז שמסר עצמו למלך וביקש ממנו שיניח העיר וילך ולא רצה אז שחקו כל צריו עליו וזה פי' הפסוק בנפול ביד צר לבקש ואין עוזר לה שלא הועיל כלום אז שתקו צרים על ששבת מתוכה חנם:

פסקה לה

או"ה אינם חוטאים. דיוקו ג"כ כמ"ש בפ' גלתה יהודה דל"ל ירושלים פשיטא דעלה מקונן וכמ"ש סתם איכה ישבה בכה תבכה היו צריה וכן כולם וגם ויצא דרש ג"כ מן את מנת חלקי וכן זכרה ירושלים אלו ד"ת ואין תורה כמותם כי מציון תצא תורה:

פסקה נב

וסלי ביכורים כו'. פי' דכשנגזרו שלא לעלות לרגל שינו שמם ואמרו שהם טרכינים כו' כדלעיל וכשנגזרו שלא להעלות בכורים לא הועיל זה רק היו צריכים לתחבולה אחרת כדאיתא במס' תענית בבני גונבי עלי וע"ש והיו צריכין לילך בשתיקה וזהו דמומה סלקא: